

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

93

Na temelju članka 129. alineje 9. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 8/98. – pročišćeni tekst, 113/00., 124/00. – pročišćeni tekst, 28/01., 41/01. – pročišćeni tekst, 55/01. – ispravak, 76/10. i 85/10. – pročišćeni tekst) i članka 87. alineje 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst), Ustavni sud Republike Hrvatske u sastavu Jasna Omejec, predsjednica Suda, te suci Mato Arlović, Marko Babić, Snježana Bagić, Slavica Banić, Mario Jelušić, Davor Krapac, Ivan Matija, Antun Palarić, Aldo Radolović, Duška Šarin i Miroslav Šeparović, na sjednici održanoj 14. siječnja 2014. donio je

ODLUKU

U POVODU OKONČANJA POSTUPKA NADZORA NAD USTAVNOŠĆU I ZAKONITOŠĆU PROVOĐENJA DRŽAVNOG REFERENDUMA ODRŽANOG 1. PROSINCA 2013., NA KOJEM JE ČLANAK 62. USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE DOPUNJEN NOVIM STAVKOM 2.

I. Ustavni sud utvrđuje:

– na temelju Odluke Hrvatskog sabora o raspisivanju državnog referenduma klasa: 014-01/13-01/03 od 8. studenoga 2013 (»Narodne novine« broj 134 od 9. studenoga 2013.), kojom je Hrvatski sabor raspisao »državni referendum u Republici Hrvatskoj radi donošenja odluke o referendumskom pitanju utemeljenom na Zahtjevu za raspisivanje državnog referenduma Građanske inicijative 'U ime obitelji' da se promijeni Ustav Republike Hrvatske, na način da se u Ustav Republike Hrvatske unese definicija braka kao životne zajednice žene i muškarca« (točka I. Odluke), državni referendum proveden je 1. prosinca 2013.;

– Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske objavilo je u »Narodnim novinama« broj 147 od 10. prosinca 2013. (klasa: 014-02/13-07/24, urbroj: 507/18-13-2 od 10. prosinca 2013.) da je na državnom referendumu iz alineje 1. ove točke izreke većinom glasova birača koji su pristupili referendumu donesena »odluka za to da se u Ustav Republike Hrvatske unese odredba po kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca«.

II. Ustavni sud utvrđuje:

– u smislu članaka 88. i 90. u vezi s člankom 96. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, rok za izvršavanje nadzora nad ustavnošću i zakonitošću provođenja državnog referenduma iz točke I. ove izreke istekao je 9. siječnja 2014. u 24:00 sata;

– državni referendum iz točke I. ove izreke proveden je u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, Ustavnim zakonom o Ustavnom sudu Republike Hrvatske i mjerodavnim odredbama Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave (»Narodne novine« broj 33/96., 92/01., 44/06., 58/06., 69/07., 38/09. i 76/10.);

– stupanjem na snagu ove odluke postupak nadzora nad ustavnošću i zakonitošću provođenja državnog referenduma iz točke I. ove izreke, a time i cjelokupni referendumski postupak vezan uz narodnu inicijativu »da se u Ustav Republike Hrvatske unese odredba po kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca«, smatra se okončanim.

III. Ustavni sud utvrđuje:

– u točki IV. Odluke o raspisivanju državnog referenduma, klasa: 014-01/13-01/03 od 8. studenoga 2013. (»Narodne novine« broj 134 od 9. studenoga 2013.) Hrvatski sabor predvidio je ustavni amandman za dopunu članka 62. Ustava Republike Hrvatske »u slučaju da predmetna odluka bude donesena na referendumu«. Točka IV. Odluke u mjerodavnom dijelu koji sadržava ustavni amandman glasi:

»... članak 62. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske glasi:

'Brak je životna zajednica žene i muškarca.'

Dosadašnji stavak 2. članka 62. Ustava Republike Hrvatske postaje stavak 3. istog članka Ustava Republike Hrvatske.«;

– Ustav Republike Hrvatske ne predviđa proglašenje ustavnih promjena donesenih na državnom referendumu provedenom na temelju narodne ustavotvorne inicijative, pa je peta promjena Ustava Republike Hrvatske stupila na snagu 1. prosinca 2013. u tekstu koji je ustavnim amandmanom odredio Hrvatski sabor u mjerodavnom dijelu točke IV. Odluke o raspisivanju državnog referenduma, klasa: 014-01/13-01/03 od 8. studenoga 2013. (»Narodne novine« broj 134 od 9. studenoga 2013.), a koji je naveden u alineji 1. ove točke izreke.

IV. Peta promjena Ustava Republike Hrvatske označava se kao: Promjena Ustava Republike Hrvatske (narodna ustavotvorna inicijativa), »Narodne novine« (s odgovarajućim brojem) – odluka Ustavnog suda broj: SuP-O-1/2014 od 14. siječnja 2014.

V. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u »Narodnim novinama«.

1. 7. saziv Hrvatskog sabora donio je na 9. sjednici Odluku o raspisivanju državnog referenduma, klasa: 014-01/13-01/03 od 8. studenoga 2013. (u daljnjem tekstu: Odluka o raspisivanju državnog referenduma). Objavljena je u »Narodnim novinama« broj 134 od 9. studenoga 2013. i glasi:

»Na temelju članka 81. Ustava Republike Hrvatske ('Narodne novine', br. 56/90., 135/97., 8/98. – pročišćeni tekst, 113/00., 124/00. – pročišćeni tekst, 28/01., 41/01. – pročišćeni tekst, 55/01. – ispravak, 76/10. i 85/10. – pročišćeni tekst) i članka 3. Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave ('Narodne novine', br. 33/96., 92/01., 44/06., 58/06., 69/07. i 38/09.) Hrvatski sabor na sjednici 8. studenoga 2013., donio je

ODLUKU

O RASPISIVANJU DRŽAVNOG REFERENDUMA

I.

Hrvatski sabor raspisuje državni referendum u Republici Hrvatskoj radi donošenja odluke o referendumskom pitanju utemeljenom na Zahtjevu za raspisivanje državnog referenduma Građanske inicijative 'U ime obitelji' da se promijeni Ustav Republike Hrvatske, na način da se u Ustav Republike Hrvatske unese definicija braka kao životne zajednice žene i muškarca.

II.

Na državnom referendumu birači će odgovoriti na sljedeće pitanje:

Jeste li za to da se u Ustav Republike Hrvatske unese odredba po kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca?

ZA

PROTIV

III.

Dana 14. lipnja 2013. godine Hrvatski sabor je zaprimio Zahtjev za raspisivanje državnog referenduma Građanske inicijative 'U ime obitelji' kojim se traži da se raspiše državni referendum radi promjene Ustava Republike Hrvatske, na način da se u Ustav Republike Hrvatske unese definicija braka kao životne zajednice žene i muškarca, uz koji su zahtjev dostavljeni potpisi birača koji traže raspisivanje referenduma.

Na zahtjev Hrvatskog sabora izvršena je provjera broja potpisa te je Državni zavod za statistiku, uz statističku pogrešku od 1,31 posto, utvrdio da je prikupljeno 683.948 potpisa birača, odnosno, više od 10 posto od ukupnog broja upisanih birača u Republici Hrvatskoj.

Člankom 87. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske propisano je da Hrvatski sabor može raspisati referendum o prijedlogu za promjenu Ustava, o prijedlogu zakona ili o drugom pitanju iz svog djelokruga, a člankom 87. stavkom 3. da će Hrvatski sabor raspisati referendum u skladu sa zakonom ako to zatraži deset posto od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj.

Izjašnjavanje o pitanju iz točke II. ove Odluke provodi se kako bi birači u skladu s Ustavom Republike Hrvatske neposredno donijeli odluku o promjeni Ustava Republike Hrvatske.

IV.

U slučaju da predmetna odluka bude donesena na referendumu članak 62. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske glasi:

'Brak je životna zajednica žene i muškarca.'

Dosađajući stavak 2. članka 62. Ustava Republike Hrvatske postaje stavak 3. istog članka Ustava Republike Hrvatske.

V.

Državni referendum će se održati dana 1. prosinca 2013. godine.

VI.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u 'Narodnim novinama'.

Klasa: 014-01/13-01/03

Zagreb, 8. studenoga 2013.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Josip Leko, v. r.«

2. Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: DIP) objavilo je na službenim internetskim stranicama Izvješće o provedenom državnom referendumu održanom 1. prosinca 2013., klasa: 014-02/12-20/03, ur. broj: 507-12-02 od 10. prosinca 2013., a u njegovu prilogu i potpune službene rezultate tog državnog referenduma, koji glase:

POTPUNI SLUŽBENI REZULTATI DRŽAVNOG REFERENDUMA

Stanje od: 02.12.2013 u 09:00 Broj obrađenih glasačkih mjesta: 6714 od ukupno 6714 (100,00 %)

UKUPNO RH	UKUPNO	
Broj birača na obrađenim glasačkim mjestima	3.791.000	
Pristupilo glasanju	1.436.835	37,90 %
Glasovalo birača (prema glasačkim listićima)	1.436.163	37,88 %
Broj važećih listića	1.427.967	99,43 %

UKUPNO RH	UKUPNO	
Broj birača na obrađenim glasačkim mjestima	3.791.000	
Broj nevažećih listića	8.196	0,57 %
	broj glasova	postotak
ZA	946.433	65,87 %
PROTIV	481.534	33,51 %

Obrada podataka – © 2013 APIS IT d.o.o.

Izvor: Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske, http://www.izbori.hr/2013Referendum/rezult/r_00_0000_000.html?t=1388873781490 (pristup: 14. siječnja 2014.)

2.1. Na temelju tog izvješća, DIP je u »Narodnim novinama« broj 147 od 10. prosinca 2013. objavio rezultat državnog referenduma održanog 1. prosinca 2013., klasa: 014-02/13-07/24, urbroj: 507/18-13-2 od 10. prosinca 2013. Objava glasi:

»Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske u sastavu Branko Hrvatinić, dipl. iur., predsjednik, Jakob Miletić, dipl. iur., potpredsjednik, Zdravka Čufar Šarić, dipl. iur., potpredsjednica, Aleksandra Jozić-Ileković, dipl. iur., potpredsjednica, Davor Orlović, dipl. iur., član, Zorislav Ham, dipl. iur., član, Josip Vresk, dipl. iur., član i Janja Horvat Drobnjak, dipl. iur., članica, na temelju članka 44. Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave ('Narodne novine', broj 33/96, 92/01, 44/06 – Zakon o Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske, 58/06 – Odluka Ustavnog suda broj U-I-177/2002., 69/07 – Odluka Ustavnog suda broj U-I-2051/2007, 38/09, 76/10 – Promjena Ustava Republike Hrvatske) te Izvješća Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske, klasa: 014-02/13-07/24, urbroj: 507/18-13-1 od 10. prosinca 2013.,

objavljuje

da je na državnom referendumu održanom 1. prosinca 2013. na temelju Odluke Hrvatskoga sabora od 8. studenoga 2013. ('Narodne novine' broj 134/13), u skladu s člankom 86. stavkom 4. Ustava Republike Hrvatske ('Narodne novine', broj 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/00, 124/00 – pročišćeni tekst, 28/01, 41/01 – pročišćeni tekst, 55/01 – ispravak, 76/10 i 85/10 – pročišćeni tekst u kojem je navedena odredba označena kao članak 87. stavak 4.), većinom glasova birača koji su pristupili referendumu donesena

ODLUKA

ZA TO DA SE U USTAV REPUBLIKE HRVATSKE UNESE ODREDBA

po kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca.

Klasa: 014-02/13-07/24

Urbroj: 507/18-13-2

Zagreb, 10. prosinca 2013.

Predsjednik

Branko Hrvatinić, dipl. iur., v.r.

3. Mjerodavne odredbe Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) glase:

»Članak 88.

Političke stranke, kandidati, najmanje 100 birača ili najmanje 5% birača izborne jedinice u kojoj se provode izbori, ovlašteni su tijekom izbora, odnosno najkasnije do isteka roka od 30 dana od dana objavljivanja rezultata izbora, zatražiti od Ustavnog suda da u izvršavanju nadzora nad ustavnošću i zakonitošću izbora poduzima odgovarajuće mjere ako se te aktivnosti provode suprotno Ustavu i zakonu.«

»Članak 90.

(1) Postupak nadzora nad ustavnošću i zakonitošću izbora može se pokrenuti u roku iz članka 88. ovoga Ustavnog zakona, računajući od dana objavljivanja rezultata izbora u 'Narodnim novinama'.

(2) Rok iz stavka 1. ovoga članka počinje teći danom izlaska 'Narodnih novina' iz tiska, s tim da je Ustavni sud ovlašten utvrditi i stvarni dan izlaska 'Narodnih novina' iz tiska.«

»Članak 96.

Ustavni sud će nadzirati ustavnost i zakonitost provođenja državnog referenduma i poduzimati mjere odgovarajućom primjenom odredaba članka 87. do 96. ovoga Ustavnog zakona.«

3.1. Rezultat državnog referenduma od 1. prosinca 2013. objavljen je u »Narodnim novinama« broj 147 od 10. prosinca 2013., pa je rok za izvršavanje nadzora nad ustavnošću i zakonitošću provođenja državnog referenduma u smislu članka 88. i 90. u vezi s člankom 96. Ustavnog zakona istekao u četvrtak, 9. siječnja 2014., u 24:00 sata.

4. Od dana održavanja državnog referenduma 1. prosinca 2013. do 9. siječnja 2014. u 24.00 sata Ustavnom sudu podneseno je ukupno dvanaest (12) zahtjeva za nadzor nad ustavnošću i zakonitošću provođenja državnog referenduma. U svim navedenim ustavnosudskim predmetima Ustavni sud donio je rješenja o odbacivanju zahtjeva.

S obzirom da je 9. siječnja 2014. u 24:00 sata istekao rok za podnošenje zahtjeva za nadzor nad ustavnošću i zakonitošću provođenja državnog referenduma održanog 1. prosinca 2013., a da su svi podneseni zahtjevi odbačeni, Ustavni sud u ovom je postupku donio odluku da je referendum proveden u skladu s Ustavom,

Ustavnim zakonom i mjerodavnim zakonom. Time su stvorene pretpostavke i za donošenje odluke o tome da se postupak nadzora nad ustavnošću i zakonitošću državnog referenduma provedenog 1. prosinca 2013., a time i cjelokupni referendumski postupak vezan uz narodnu inicijativu »da se u Ustav Republike Hrvatske unese odredba po kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca«, smatra okončanim.

5. Hrvatski sabor je u točki IV. Odluke o raspisivanju državnog referenduma predvidio ustavni amandman za dopunu članka 62. Ustava »u slučaju da predmetna odluka bude donesena na referendumu«. Ustavni amandman je glasio:

»... članak 62. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske glasi:

'Brak je životna zajednica žene i muškarca.'

Dosadašnji stavak 2. članka 62. Ustava Republike Hrvatske postaje stavak 3. istog članka Ustava Republike Hrvatske.«

Sukladno tome, nakon provedenog državnog referenduma 1. prosinca 2013., u skladu s rezultatom koji je utvrdio DIP 10. prosinca 2013., članak 62. Ustava dopunjen je novim stavkom 2. (»Brak je životna zajednica žene i muškarca.«), a dotadašnji stavak 2. postao je stavak 3.

6. Peta promjena Ustava donesena je na državnom ustavotvornom referendumu na kojem je »narod« u smislu članka 1. stavka 3. Ustava prvi put neposredno odlučivao o konkretnom prijedlogu promjene Ustava na temelju narodne ustavotvorne inicijative, to jest na temelju prijedloga promjene Ustava koju su predložili birači. Sukladno tome, za razliku od postupka promjene Ustava koju provodi Hrvatski sabor, kod postupka promjene Ustava koju predlažu birači (narodna ustavotvorna inicijativa) i koja se provodi na narodnom ustavotvornom referendumu, ustavotvorac nije predvidio proglašenje (promulgaciju) takvih ustavnih promjena. Naime, akt proglašenja (promulgacije) promjene Ustava u tom postupku nije potreban po naravi stvari, jer odluku o ustavnoj promjeni donosi neposredno (izravno) narod u smislu članka 1. stavka 3. Ustava.

S tim u vezi, Ustavni sud podsjeća da je u točki 6.1. Upozorenja broj: U-VIIR-5292/2013 od 28. listopada 2013. (»Narodne novine« broj 131 od 30. listopada 2013.) naglasio da »odluka kojom Ustavni sud potvrđuje da je konkretan narodni ustavotvorni referendum – na kojem se narod u smislu članka 1. stavka 3. Ustava većinski izjasnio ZA predloženo referendumsko pitanje – proveden u skladu s Ustavom ujedno znači i da je Ustav promijenjen na dan održavanja tog referenduma s trenutačnim pravnim učinkom, koji datum Ustavni sud deklaratorno utvrđuje u svojoj odluci koju objavljuje u 'Narodnim novinama'«.

7. Ustavnom sudu preostalo je stoga da, nakon što je donio odluku o okončanju referenduskog postupka, u ovoj odluci deklaratorno utvrdi da je:

– na državnom referendumu 1. prosinca 2013. donesena »odluka za to da se u Ustav Republike Hrvatske unese odredba po kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca«, kako je to objavio DIP 10. prosinca 2013.,

– peta promjena Ustava stupila na snagu 1. prosinca 2013. u tekstu koji je ustavnim amandmanom odredio Hrvatski sabor u mjerodavnom dijelu točke IV. Odluke o raspisivanju državnog referenduma, a koji je naveden u točki III. alineji 1. izreke ove odluke (v. i točku 5. obrazloženja ove odluke).

8. Ustavni sud podsjeća da je u točki 4. Upozorenja broj: U-VIIR-5292/2013 od 28. listopada 2013. naglasio kako se održavanje prvog narodnog ustavotvornog referenduma predlaže u situaciji kad su postupovna pravila o provedbi takvog referenduma u Republici Hrvatskoj nerazrađena. Istovjetno zapažanje odnosi se i na pravila o tijelu nadležnom da sastavlja normativni tekst ustavnih amandmana odnosno da ga kontrolira ako su ga predložili birači, kao i na pravila o postupku i načinu na koji se takvi ustavni amandmani sastavljaju (odnosno kontroliraju) te objavljuju.

U nedostatku tih pisanih pravnih pravila, a osobito u nedostatku objave u »Narodnim novinama« konkretne promjene Ustava kojom se dopunjuje članak 62. novim stavkom 2., kao i mogućih dvojbi o tome na koje se »Narodne novine« treba referirati kad se spominje peta promjena Ustava, Ustavni sud, vodeći se načelima pravne sigurnosti i pravne izvjesnosti, ocijenio je nužnim odrediti način na koji će se označavati peta promjena Ustava odnosno način na koji će se upućivati na nju.

Sukladno tome, peta promjena Ustava treba se označavati kao: Promjena Ustava Republike Hrvatske (narodna ustavotvorna inicijativa), »Narodne novine« (s odgovarajućim brojem) – odluka Ustavnog suda broj: SuP-O-1/2014 od 14. siječnja 2014.

9. Ustavni sud na kraju ističe da ne bi smjelo biti dvojbi oko članka Ustava koji je na državnom referendumu 1. prosinca 2013. dopunjen novim stavkom 2. (»Brak je životna zajednica žene i muškarca.«). Naime, prema izvornim tekstovima Ustava koje je donio Hrvatski sabor (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01. i 76/10.) riječ je o članku 61., a prema pročišćenim tekstovima Ustava koje je sukcesivno izrađivao Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 8/98. – pročišćeni tekst, 113/00., 124/00. – pročišćeni tekst, 28/01., 41/01. – pročišćeni tekst, 55/01. – ispravak, 76/10. i 85/10. – pročišćeni tekst) riječ je o članku 62.

Stoga je Ustavni sud u ovoj odluci iznimno prihvatio brojčane oznake članaka Ustava kako su utvrđene u pročišćenom tekstu Ustava objavljenom u »Narodnim novinama« broj 85 od 9. srpnja 2010. jer se točka IV. Odluke o raspisivanju državnog referenduma temelji na tom tekstu.

10. Hrvatski sabor ovlašten je izraditi pročišćeni tekst Ustava koji će uključivati i njegovu petu promjenu od 1. prosinca 2013. u tekstu sadržanom u mjerodavnom dijelu točke IV. Odluke o raspisivanju državnog referenduma, koji je naveden u točki III. alineji 1. izreke ove odluke (v. i točku 5. obrazloženja ove odluke).

U vezi s izradom pročišćenog teksta Ustava, Ustavni sud osobito upućuje na glavu II. Izvješća broj: U-X-5076/2013 od 15. listopada 2013. u povodu postupka pete promjene Ustava pokrenutog 10. srpnja 2013. prijedlogom 46 zastupnika Hrvatskog sabora (»Narodne novine« broj 127 od 18. listopada 2013.), u kojoj je između ostaloga istaknuto:

»8.1. Ustavni sud na kraju napominje da je Hrvatski sabor, kad djeluje u svojstvu ustavotvorca, jedino tijelo koje je ovlašteno mijenjati i dopunjavati tekst Ustava. Nitko osim ustavotvorca ne smije zadirati ni u sadržaj proglašenog ustavnog teksta, ni u njegovu strukturu, ni u njemu sadržane oznake i interpunkcije, osim ako mu ustavotvorac za pojedine zahvate nije dao izričitu ustavnu ovlast. Budući da je u parlamentarnoj praksi s vremenom došlo do odstupanja od tih temeljnih pravila, ustavotvorac bi svojim izričitim stajalištem o strukturi Ustava (to jest o broju njegovih glava i članaka) odnosno o načinu postupanja s ustavnim tekstom pri izradi pročišćenih tekstova Ustava trajno riješio nastale probleme i ujednačio praksu, što bi pridonijelo integritetu ustavnog teksta i pravnoj sigurnosti ustavnopravnog poretka Republike Hrvatske. Stajalište ustavotvorca bilo bi obvezno za sve, uključujući Ustavni sud Republike Hrvatske.«

Navedena utvrđenja Ustavni sud smatra relevantnima jer samo Hrvatski sabor može riješiti postojeće dvojbe vezane uz strukturu Ustava, to jest uz broj njegovih glava i članaka, o čemu izravno ovisi i način izrade njegovih pročišćenih tekstova, uključujući i dopustivost izmjena brojčanih oznaka članaka Ustava.

10.1. Ustavni sud na kraju napominje da je Izvješće broj: U-X-5076/2013 od 15. listopada 2013. utvrđeno prije donošenja Odluke Hrvatskog sabora o raspisivanju državnog referenduma (8. studenoga 2013.), koji je proveden 1. prosinca 2013. i na kojem je narod u smislu članka 1. stavka 3. Ustava promijenio Ustav. To je bila, ukupno gledajući, peta promjena Ustava od njegova donošenja 22. prosinca 1990.

Sukladno tome, Ustavni sud izradit će ispravak Izvješća broj: U-X-5076/2013 od 15. listopada 2013. u dijelu u kojem se u tom izvješću govori o »petoj« ustavnoj promjeni te ga objaviti u »Narodnim novinama«.

11. Na temelju članaka 88. i 90. u vezi s člankom 96. Ustavnog zakona određeno je kao u točki II. izreke ove odluke.

Na temelju općih nadzornih ovlasti iz članka 88. alineje 2. u vezi s člankom 2. stavkom 1. Ustavnog zakona utvrđeno je kao u točkama I. i III. izreke ove odluke.

Na temelju članka 3. Ustava koji propisuje da je vladavina prava najviša vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava, a u okviru općih nadzornih ovlasti iz članka 88. alineje 2. u vezi s člankom 2. stavkom 1. Ustavnog zakona, određeno je kao u točki IV. izreke ove odluke.

12. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u »Narodnim novinama« (točka V. izreke odluke).

Broj: SuP-O-1/2014

Zagreb, 14. siječnja 2014.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednica

prof. dr. sc. Jasna Omejec, v. r.